

Vähähiilisyys-rinnakkaissessio – Kestävä kuntatyö 2022

Puheenjohtaja: Okariina Rauta (Motiva)

Alkuun pidettiin pikaiset alustukset: Canemure-hankkeesta Venla Riekkinen (SYKE), Hinku-verkostosta Teemu Ulvi (SYKE), Fisu-verkostosta ja kuntien energiatehokkuussopimuksista (KETS) Okariina Rauta (Motiva) sekä kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen (KEINO) osaamiskeskuksesta Salla Koivusalo (Motiva).

Tiedustelu osallistujista

Ketkä edustaa kuntaa, joka on mukana Hinku-verkostossa?

- 19 kättä

Ketkä KETSissä?

- 15 kättä

Onko jollain kunnalla ajankohtaista mieltä liittymistä Hinku/KETS/Fisu verkostoon?

- 6 kättä

Onko kuinka moni Covenant of Mayorsissä?

- 5 kättä

Keskusteluosio

Heräsi kysymys Canemure-hankkeen yleisestä edistymisestä nyt kun 6-vuotinen hanke on puolessavälissä, esimerkiksi maakuntien tiekartat, ovatko julki ja edistyykö työ?

- Canemure-hankkeen vetäjä Laura Saikku osaa vastata tarkemmin, mutta kyllä edistyy, hankkeessa koostetaan paraikaa väliraporttia, paljon kaikenlaista on saatu aikaan, katso esim. Lauran uutinen:
  - [https://hiilineutraalisuomi.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Kolme_vuotta_monipuolista_ilmastotyota\(62202\)](https://hiilineutraalisuomi.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Kolme_vuotta_monipuolista_ilmastotyota(62202))
- Juuri vastikään on myös julkaistu raportti maakuntien tiekartoista ja niiden opeista ja vaikuttavimmista toimista, katso uutinen:
  - [https://www.hiilineutraalisuomi.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Uutiset/Maakunnilla_tarkea_rooli_ilmastotyon_luo\(62635\)](https://www.hiilineutraalisuomi.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Uutiset/Maakunnilla_tarkea_rooli_ilmastotyon_luo(62635))
- Alueellisten yhteistyöryhmien toimintaa voi seurata myös kootusti hiilineutraalisuomi.fi sivuilla:
  - https://hiilineutraalisuomi.fi/fi-FI/Canemure/Alueellinen_yhteistyoverkosto
- Vastaus myös Varsinais-Suomen maakuntatoimijan näkökulmasta: kyllä
  - tiekartta julkaistiin noin vuosi sitten, nyt sitä päivitetään, ja huomaa kyllä, että ilmastokeskustelu on edistynyt, on paljon ”pöhinää”. Myös kun maakunnan tiekartta saatiin valmiiksi, niin kunnat aktivoituivat, saivat uutta tuulta siipien alle

Kysymys kiertäneestä ”huhusta” KETSiin liittyen, että kunta voitaisiin poistaa Hinku-verkostosta, jos se ei liity, onko tämä totta?

- On, tavallaan, mutta vielä ei ole tässä ryhdytty käytännön toimiin.

- Hinkun johtoryhmässä tuli mm. Energiavirastolta huoli/aloite että olisi syytä seurata tarkemmin kriteerien täyttymistä, koettiin ongelmaksi että monet Hinkut eivät olleet liittyneet KETSiin vaikka se on kriteereissä, joten lisättiin kriteereihin, että tietyllä aikavälillä voidaan kunta poistaa verkostosta, mikäli se ei täytä kriteerejä tarpeeksi hyvin.
- Sovittiin, että uusien kuntien pitää vuoden sisällä täyttää kriteerit, ja vanhoille annettiin määräaika vuoden 2022 loppu, mihin mennessä KETSiin täytyy liittyä. Tästä lähetettiin viime vuonna muistutusviesti, ja nyt lähiaikoina on taas tarkoitus muistutella.

Kommentti: jossain oltiin verrattu Covenant of Mayorsia Hinkuun, ja siinä yhteydessä sanottiin että Hinku on nimenomaan hyvä, koska Hinkussa on ne tietyt vaatimukset ja on tuki, näitä on hyvä ylläpitää.

Kysymys Hinkun tavoitteesta (80% päästövähennys vuoteen 2030 vrt. 2007): riittäisikö esimerkiksi hiilineutraalisuus/kansallisten tavoitteiden noudattaminen, tmv ylätavoite Hinkuun liittymiseksi?

- Hinku-tavoite on asetettu verkoston alussa 2008, laajempaa keskustelua ei verkostossa ole käyty viimeaikoina tavoitteesta tai sen muuttamisesta. Ehkä tästä täytyy keskustella jos se koetaan jotenkin vanhanaikaiseksi tai riittämättömäksi
- Hiilineutraalius (ja siitäkin vielä eteenpäin) voi toki olla erillinen/päätavoite ja lisäksi 80% vähennys asetettu vuodelle 2030
- Tarkemmissa kysymyksissä mahdollisuudesta liittyä muuten kuin Hinku-kriteerien mukaisesti kannattaa ottaa yhteys Hinku-verkoston vastuulliseen johtajaan Jyri Seppälään

Kommentti: Yhteinen vähähiilisyys-, ilmasto-, ja/tai kestävyystyön henkilöresurssi kuntien kesken on hyvä toimintamalli, tällöin saa puolet pienemmät kustannukset

Mentimeter-kysymyksiä

Johtaminen

Missä kunnassanne mennään johtamisen näkökulmasta?

Kysymys: mitä koetaan kuuluvan strategiseen ohjaukseen, onko vain että strategiassa on kirjaus vähähiilisydestä/vastaavasta vai muutenkin?

- Kommentti: siitä on eri asteita, se että se on strategiassa, sille on ohjelma, on toimenpiteet vastuutettu ja seuranta mittaroidaan ja seurataan vuosittain tai puolivuositain... Jos kaikki nämä on niin sekään ei kuitenkaan tarkoita että homma toimisi

Kokonaisuuden johtamiseen liittyviä haasteita ja onnistumisia (osallistujilta kysyttynä):

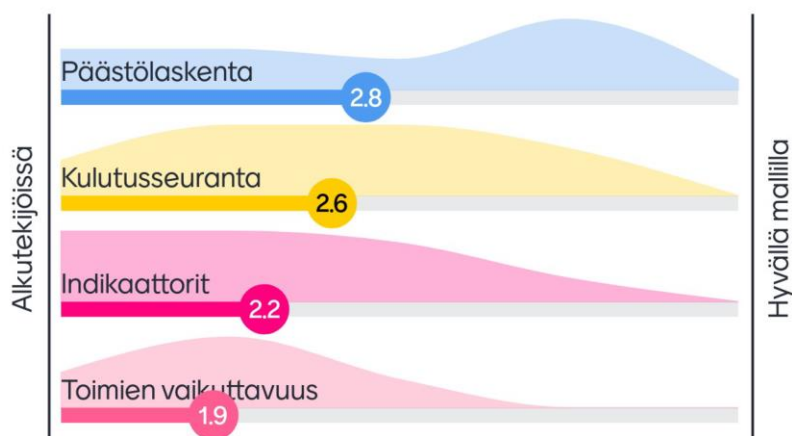
- ilmaston perään pitäisi tehdä enemmän asioita, tilanteet vaihtuu niin nopeasti ettei kukaan pysy perässä mistä pitäisi aloittaa, seuraillaan ja katsotaan mikä on meininki
- Nurmijärvellä on aloitettu tekemään ilmastotoita, tehdään ympäristöministeriöön hankehakemusta, miten edistettäisiin ilmastojohtamista
- Hiilineutraali Etelä-Pirkanmaa (mukana 4 kuntaa) – ei ihan alkutekijöissä mutta ei voi sanoa että oltaisi kovin edelläkävijöitä tai hyvälläkään mallilla, ilmastovahti tulossa käyttöön, toivon mukaan parantaa strategista ohjausta, että saadaan kirjausta käännettyä konkreettisiksi toimenpiteiksi
- Vihdillä ilmastostrategian työryhmä & SECAP (Sustainable Energy and Climate Action Plan) tehtynä

Chatistä: Salla Koivusalo/Motiva: Tiedoksenne KEINOn tekemä vähähiilisten hankintojen pelikirja, joka auttaa käytännössä valjastamaan hankinnat vähähiilisyyden toteuttamiseksi. Olennainen huomio pelikirjassa on, että tarvitaan systemaattista yhteistyötä johdon, toimialojen/yksiköiden sekä ilmasto- ja hankinta-asiantuntijoiden kesken koko hankintojen valmistelun, kilpailuttamisen sekä sopimuskauden ajan ts useamman vuoden ajalta. Mielellään saa kysyä lisää <https://www.hankintakeino.fi/fi/vahahiilisten-hankintojen-pelikirja>

Chatistä: Johtamiseen ja ilmastosuunnitelmiin liittyen YM selvitytti (SYKE toteutti) kuntien ilmastosuunnitelmien tilannetta tuossa äskettäin, ja tästä julkaistiin raportti (linkki uutiseen): [https://hiilineutraalisuomi.fi/fi-Fi/Ajankohtaista/Uutiset/Lakisaaateisilla_ilmastosuunnitelmilla_vo\(62562\)](https://hiilineutraalisuomi.fi/fi-Fi/Ajankohtaista/Uutiset/Lakisaaateisilla_ilmastosuunnitelmilla_vo(62562)). Liittyä ilmastolakiuudistuksiin, SYKEN Teemu Ulvi tietää tästä tarkemmin jos tulee kysyttävää.

Seuranta

Missä kunnassanne mennään seurannan (kehittämisen & toteuttamisen) näkökulmasta?

Kommentti: [Energian] kulutusseurantaan tehdään rahan kannalta, se onkin ainoita joita tulee seurattua

Kommentti: Miten saadaan toimet näkymään ja vaikutukset, kun tehdään pieniä ja isoja toimia, ei saa osoitettua eikä linkitettyä talouteen. Seurantaan työkalua ei ole vielä käytössä, hyvää vaihtoehtoa ei ole vielä löydetty. Päästölaskennat on kyllä, kiitos Hinkun ja muun, energiankulutuksen seuranta on erinomaisesti mukana kun juuri kuten sanottiin, raha kiinnostaa, mutta muuten [vaikuttavuuden?] osoittaminen on vaikeaa

Kommentti: Vihdissä ja Kirkkonummella ensimmäistä kertaa tekemässä SECAP seurantaan, vaikuttavuuden arviointi toiveena, ratkaisuna karkea 1-5 tähtiasteikko liitteenä raporttiin, saatetaan myöhemmin kehittää ja tarkentaa, kun toimenpiteet vaikutuksiltaan hyvin erilaisia. SYKEN skenaariotyökalu, jota on käyty läpi ja hyödynnetty, toimii myös vaikuttavuuden arvioinnissa.

Chatistä: Maakuntien vaikuttavimpia toimia on koottu ja arvioitu niissä Canemuren maakuntien mallitiekarttojen raportissa, ehkä niistä jotain hyötyä? [https://hiilineutraalisuomi.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Maakunnilla_tarkea_rooli_ilmastotyon_luo\(62635\)](https://hiilineutraalisuomi.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Maakunnilla_tarkea_rooli_ilmastotyon_luo(62635))

Chätistä: Tänä vuonna alkavassa Vesihuki-hankkeessa tuotetaan kuntien ja vesilaitosten käyttöön avoin laskentatyökalu vesihuollon ilmastovaikutusten arviointiin. Yksinkertaistetun ja helppokäyttöisen työkalun avulla vesihuoltolaitokset voivat arvioida eri toimintojen vaikutuksia ja erilaisten päästövähennystoimien vaikuttavuutta.

- Lisätietoja: Suvi Lehtoranta (etunimi.sukunimi@syke.fi)